

Listek.

K.— Resna Temida se opravlja včasih tudi z veselimi, blestečimi barvami, ter si navezuje nekako predpustno krinko preko trdega lica. Skušali bomo, kazati jo tudi v taki podobi v teh tesno nam odmerjenih vrsticah, in če omenjamo, da hočemo poročati in risati istinita „facta“, trdovratno pa zamolčati imena hudodelnikov in grešnikov, in isto tako „locum delicti comissi“ zakrivati s temnim pregrinjalom, ugajalo bode to sigurno tem bolj častitim čitateljem.

Toliko uvodnih besedic današnjim in prihodnjim povestim!

Dokazila in dokazovanja. I. V trgu X., kjer je sedež okrajnega sodišča, imajo tudi jako natančnega, pedantičnega kazenskega sodnika. Dolgo, dolgo premišljuje in ugiblje, kam se bo nagnila tehtnica pravice, na katero stran bo krenil njen jeziček, in zato je tudi silo dopustljiv glede raznih mogočih in nemogočih dokazil, ki se mu ponujajo. In to je morda tudi prav tako, saj smo nedavno čitali, da je nekje v severnih Nemcih, ali celo v Dancih, nekov clown samo s tem rešil svojo kožo in prostost, da je v sodni dvorani preobrnil nekoliko kozolcev ter se parkrat postavil na glavo, naposled pa preko predsednika napravil pristen salto mortale, in tako spričal da je res clown, ne pa kdo drugi, katerega so mu podtikali. Tako tudi pri nas, ali bolje rečeno pri kazenskem sodniku v X., jedino s tem razločkom, da je tu morala pomagati višja umetnost, stopiti muza petja in godbe pred sodni stol in pričati resnico. Dovedli so namreč pred imenovanega sodnika dve mladi, črnooki ciganki, in kakor je bilo pričakovati, zahteval bode državnega pravdnika opravitelj, da se kaznujeta po zakonu 10. maja 1873 šte. 108 d. z. oziroma 24. maja 1885 šte. 89. d. z. Taki slučajji se rešujejo naglo in točno in zato je poslal sodnik takoj po državnega pravdnika opravitelja. Mej tem in njega prihodom pa je izpraševal ciganki ad informandum, kakor je to pač običajno, s kom se pečati, ali imati kaj gotovega zaslužka i. t. d. „Se ve da“, dejali sti, „po vaseh in vzlasti po sejmi hodi, ta citra na tamburico, jaz pa pojem; in s tem si prislužive živež“. „Ha, ha, to deje lahko vsak“ meni strogi sodnik „dokazov, dokazov je treba!“ „Oh to lahko dokaževe“. V tem trenutku je jedna izvlekla malo tamburico, ter vdarila kratek akord, druga pa pričela otožno hrvatsko pesen. Sodniku se je lice širilo. „Kaj pa — kako ogrsko — čardaš — ka-li!“ velel je, ko ste končali. Tudi s tem ste mu vstregli. Mali sodec si je mel roki. A v tem čul je korak prihajajočega opravitelja

ter ukazal vjetnicama na tožno klop. „Zanimiv slučaj, gospod funkcijonar, bodete pač videli in čuli“, hitel je prišlecu naproti. Potem se je pričela slovesna obravnava. Zapisala so se generalia, in za njimi je stopil sodnik ad specialia. „S kom se pečate, s kom si služite kruh?“ vprašal je še bolj osorno, nego prvokrat. „Ta igra s tamburico, jaz pa pojem“. „Ha, ha, to deje lahko vsak, dokazov, dokazov je treba!“ In na to je v sodni sobi zopet zadonela hrvatska národna. „Pa kaj ogrskega, ogrskega!“ velel je vnovič sodnik, in divji zvoki čardaša odmevali so od belih sten; sodnik je zadovoljno bobnal po zeleni mizi, državnega pravdnika opravitelj pa je, sluteč, da danes ne bo dobro steklo zanj, ušel iz sobe iskat predstojnika sodišča. A tega slučajno ni bilo doma, in mož se je moral vrniti v sodno sobo, kjer so ravnokar vtihnili zadnji krepki akordi tamburice. „Gospod državni pravdnik prosim — Vaš predlog!“ „Po zakonu!“ In gospod sodnik je obtoženki oprostil na podlagi „predloženih dokazil“. Opravitelj se tudi ni pritožil in tako se je vsa zadeva zvršila vsem strankam v zadovoljstvo.

II. Pri sodišči v Z. je tožil kmet Travnar krčmarico Bezlajko, da ga je osuvala, stepla in vzlasti s polenom po glavi udarila. Obtoženka je tajila: „Pijan in siten je bil, pa sem ga prijala in pred vežo postavila. Kaj je potem počel, mi ni znano; jaz sem duri zaklenila.“

„Ali nemate nobene priče?“

„Nobene!“

„Hm, hm, to je slabo! Pa kako bi bilo to mogoče, da bi Vi tega korenjaka vzdignili in nesli iz krčme, to je neverjetno!“

„Oh, še večjega nesem vun!“ Sodnik, sam jako obilen mož, je zmajeval z glavo. Krčmarica, vdova v najboljših letih, bila je sicer krepka, debela, a silo majhna. „Stojte žena“, dejal je sodnik po kratkem premisleku, „a, jaz odvagam Travnarja; poskusiti z menoj, me li nesete iz sobe, ali ne“. Bezlajka je ročno zgrabila z desnico sodnika čez pas, z levico pa pod koleno, in hajd ž njim skozi vrata na mostovž. „No, vže dobro, vže dobro!“ jecal je mož. „Oh, ni še; nazaj Vas tudi ponesem!“ Izgovorjeno in storjeno! Sodnik si je obrisal s čela pot, in na podlagi tega jasnega dokazila oprostil Bezlajko. Ker tedaj še ni bilo državnega pravdnika opravitelja, in ker se je tožniku Travnarju to dokazovanje silo prepričevalno zdelo, zato se tudi druga instanca ni imela baviti s to kazensko zadevo.

Previdno. Odvetnik J. je bil znan kot jako prepirljiv mož. Vsaki trditvi se je postavil po robu, in to ne le v pravnih spisih,

kajti tam je to umestno in običajno, nego tudi v navadnem življenji. Nekega dne je srečal kolego K., ki mu je hotel nekaj omeniti. A ko pogleda K. v bojevito lice J.-jevo, ustavi takoj svoj pričetni govor, ter nadaljuje: „Prosim gospod J. spregovorite Vi prvi o tem, kar sem Vam hotel povedati — potem bom jaz ugovarjal!“

Književnost.

— Normaliensammlung für den Oberlandesgerichtssprengel Graz aus den Jahren 1871 bis 1886. Graz, 1887. Im Selbstverlage des k. k. Oberlandesgerichts-Präsidiiums. Vel. 8°, 118 str. — To je naslov knjižici, katero je pred kratkem izdalo predsedstvo nadsodišča v Gradci. Knjiga podaja v treh oddelkih: „občevanje z inozemstvom“, „civilno pravo in administracija“ ter „kazensko pravo“ ukaze, kateri so došli sodiščem graškega nadsodišča od leta 1871. do 1886. l. od pravosodnega ministerstva ter od predsedstva nadsodiščevega. V prvej vrsti namenjena je knjiga sodnemu osebju. Sodnik najde sicer vse v knjižici objavljene ukaze deloma v registraturi svojega sodišča, deloma pa jih najde tudi v Manz-u na primernem mestu natisnjene. Recimo, da za te v Manz-u objavljene ukaze ve vsak praktični jurist, ali, da jih bode vsaj, ako opravlja svoj posel tudi v postavo pogleda, našel. Kaj pa z onimi, ki niso v Manz-u, ki so bili sodiščem intimovani predenj je dotičnik, ki se jih naj posluži, stopil v prakso? Mirno počivajo v registraturi, o njih — „ni glasa“. Ravno v tem oziru je knjiga neprecenljive vrednosti, za katero gre predsedstvu nadsodiščevemu velika hvala.

Podrobnosti iz knjižice navajati nam ni mogoče, morali bi jo vsled izredne zanimivosti in važnosti vsebine malo da ne vso prepisati. Le nekoliko naj bode omenjeno.

V prvem delu se najobširniše razpravlja vprašanje o izvršilu poganem v Avstriji na podlogi inozemskih sodb in obratno, ter občevanje med avstrijskimi in ogrsko-hrvaškimi in bosanskimi sodišči. V drugem delu je pravi biser ukaz nadsodišča z dne 28. oktobra 1874 o postopanju v pravih zaradi motenja posesti. Nikdo, ki pri nas v takih pravih sodi ali pa stranke zastopa, naj ne bi zamudil natanko preučiti ta ukaz. Obširno se obravnavajo zemljiških knjig tikajoče se zadeve ter jezikovno vprašanje. Tretji del zadržuje večinoma le za sodne uradnike važne ukaze glede kazenskega prava.

Naj le še naglašamo, da bode pravosodstvu v največo korist, ako tudi zastopniki strank uvažijo zadržaj te knjige. Seznanili se bodo z marsikaterim odlokom, kateri jim sicer ni pristopen, akoravno je tudi za nje prezanimiv. Nikdo ne bode prezrl, kolike važnosti je za odvetnike in notare, poznati vse propise, po katerih se je ravnati sodniku, da zamorejo po tem